

MEMORANDUM

cc. : DGPZ

No. 319

Z

DOA/OP

Van: Chef DBI

G E H E I M

Aan: DBI/PL

9 november 1960

Onderwerp: Amerikaanse bezoeken op Nederlands Nieuw-Guinea.

De Amerikaanse Ambassade-secretaris Dunham deelde mij mede, dat, zoals ons bekend, de Amerikaanse militair-attaché te Canberra (tevens adjunct militair-attaché bij de Amerikaanse Ambassade alhier) een bezoek had gebracht aan Nederlands Nieuw-Guinea. Zijn Ambassade had er in Washington op aangedrongen, dat dit bezoek zo spoedig mogelijk zou plaats hebben, in het licht ook van de Nederlandse wens zoveel mogelijk contacten te ontwikkelen met Amerikaanse instanties met het oog op de veiligheid van N.N.G. en men was daarom zeer teleurgesteld geweest uit het rapport van de militair-attaché thans te vernemen, dat zijn reis zeer weinig vrucht had opgeleverd, omdat men van Nederlandse zijde blijkbaar zeer gereserveerd stond tegenover de ambtshalve door hem getoonde belangstelling.

Ik heb de heer Dunham gezegd, dat mij niets bekend was over het verloop van dit bezoek, dat uiteraard door de marine-autoriteiten geregeld was, doch dat ik mij erover zou verwonderen indien men van Nederlandse kant geen tegemoetkomende houding had aangenomen, daar ons beleid er inderdaad op gericht is N.N.G. open te stellen voor deskundige bezoekers van bevriende landen; ook het contact van Nederlandse marine-autoriteiten op N.N.G. met Amerikaanse militairen was van belang indien dit er toe zou bijdragen, dat de Amerikanen ernst zouden maken met de (voorbereiding van de) ons toegezegde steun.

DBI/PL wordt verzocht met Marine eerst ondershands contact op te nemen om te vragen hoe men van die zijde het bezoek van de Amerikaanse militair-attaché heeft beoordeeld en welke houding men daartegenover heeft genomen, waarna wij ons zullen kunnen beraden over eventuele verdere stappen.

Het bezoek van de Amerikaanse militair-attaché dient m.i., nu hij behoorlijk geaccrediteerd is bij de Amerikaanse Ambassade alhier, zoveel mogelijk te worden aangemoedigd opdat het contact tussen de Amerikaanse en Nederlandse autoriteiten langs de daarvoor open staande kanalen in ieder geval zo levendig mogelijk is, tenzij de Koninklijke Marine gegronde bezwaren mocht hebben tegen de wijze van optreden van de betrokken Amerikaanse hoofdofficier.

Nummer - - - - *5540* -

Bijlage - *I* - - - -

MEMORANDUM

Cc. Z
DGPZ
DOA/OP

14 november 1960

Van: DBI/PL

- 71 -

Aan: Chef DBI

GEHEIMOnderwerp: Amerikaanse bezoeken aan Nederlands Nieuw-Guinea

De klacht van de Amerikaanse Ambassade-secretaris Dunham over de ontvangst van de Amerikaanse Marine-attaché uit Canberra, Murphy, op Nederlands Nieuw-Guinea werd door DBI/PL met Marine besproken. Daarbij is het volgende gebleken.

- Lray
Lray
1. Zoals bekend is het bezoek van Murphy één van een serie bezoeken, welke door Amerikaanse militair-attaché's uit Canberra aan N.N.G. zijn gebracht; voorts kan ook aan het bezoek van de C.I.A.-vertegenwoordiger Goodall worden herinnerd. De Marine heeft de ervaring opgedaan, dat deze lieden veelal de neiging hebben buiten hun eigenlijke gebied vragen te stellen naar onderwerpen, waarmee zij volgens de Marine niets te maken hebben. Zo begeven de militair-attaché's zich ook op politiek terrein, terwijl de heer Goodall een uitvoerige militaire vragenlijst indiende. Voorts werden bij een vroeger bezoek door iedere bezochte autoriteit, hetzij militair, hetzij civiel, inlichtingen versterkt en opinies uitgesproken, die slechts een verwarrend en contradictoair beeld van de situatie konden geven. Bovendien is bij één gelegenheid gebleken, dat de verkregen inlichtingen niet voldoende vertrouwelijk waren behandeld. Een en ander heeft ertoe geleid, dat de Marine bij de aankondiging van het onderhavige bezoek aan de betreffende instanties in N.N.G. instructies deed uitgaan omtrent de inlichtingen, welke aan de heer Murphy konden worden verstrekt. Deze instructies hielden in, dat de voor militair-attaché's gebruikelijke inlichtingen konden worden verstrekt (welke in dit geval zelfs zover gingen dat hem naast de sterkte, ook de dislocatie van de aanwezige strijdkrachten werd medegedeeld). Voor verdergaande vragen op politiek terrein diende hij echter naar de daarvoor competente instanties te worden verwezen.
  2. Bij het voorgaande dient, aldus Marine, te worden bedacht, dat bezoeken van Amerikaanse attaché's aan N.N.G. een eenzijdig karakter dragen. De heren komen uitsluitend om informatie in te winnen, terwijl het State Department het verstrekken van Amerikaanse intelligence-gegevens over Indonesië aan de Nederlandse Marine heeft verboden. Ook daarom is de Marine kennelijk niet al te royaal met gegevens, voorzover deze uitgaan boven datgene wat ook aan militair-attaché's van andere landen wordt verstrekt.
  3. De zagsman van Marine deed voorlezing van het zeer volledige verslag, dat hij omtrent het bezoek van de heer Murphy van de Marine-commandant N.N.G. had ontvangen. Hieruit bleek dat aan de heer Murphy alle door hem gewenste militaire

42a

- inlichtingen -

MEMORANDUM

Van:

blad 2

Aan:

no 71

GEHEIM

Onderwerp:

inlichtingen zijn verstrekt. Zijn belangstelling bleek overigens voornamelijk uit te gaan naar wegen-aanleg op N.N.G.; de plannen daarvoor werden hem getoond. Daarnaast werden door hem vragen gesteld op politiek gebied o.a. over de samenwerking met Australisch Nieuw-Guinea. Voorts werden hem o.a. de scheepswerf in Manokwari en de installaties met inbegrip van de radiozender en ontvanger, in Biak getoond. Hij werd door alle in aanmerking komende autoriteiten met inbegrip van de waarnemend Gouverneur ontvangen.

4. De Marine is verbaasd, dat de klacht over de ontvangst van Murphy haar, al is het dan slechts informeel, via Buitenlandse Zaken bereikt. Immers, aangezien de heer Murphy voor deze gelegenheid als adjunct-militair-attaché in den Haag was geaccrediteerd en zijn bezoek door de Amerikaanse militair-attaché via G.2 was aangevraagd, zou het logisch zijn, dat een eventuele klacht langs dezelfde weg bij Marine zou zijn voorgebracht. Marine vermoedt, dat men er van Amerikaanse Militaire zijde wel van overtuigd is, dat de Militair-attaché op correcte wijze is ontvangen, zodat de teleurstelling alleen bij de politieke afdeling van de Amerikaanse Ambassade zou bestaan en dan, aldus Marine, ten onrechte.
5. Dezerzijds werd erop gewezen, dat, ook al is het uitwisselen van gegevens met Amerikaanse instanties, wat Marine betreft voornamelijk een "one way street", in groter verband Nederland niettemin de vragende partij is, in verband met ons verzoek om steun in geval Indonesië aanvalt. Voorts werd betoogd, dat militair-attaché's uiteraard niet kon worden verboden ook politieke belangstelling te koesteren. Uit het voorgelezen verslag werd echter ook dezerzijds de indruk verkregen dat de heer Murphy wel op correcte wijze is ontvangen.
6. Voorgesteld moge worden aan de heer Dunham mede te delen, dat ~~de door hem gevolgde weg bij het voorbrengen van zijn klacht minder juist lijkt en dat beter de hiërarchieke weg kan worden gevolgd.~~ Hieraan kan worden toegevoegd, dat een en ander ondershands met Marine is besproken; dat men aldaar de overtuiging heeft, dat de heer Murphy wel degelijk correct is ontvangen en dat men gaarne zal zien, - en in feite verwacht - dat hetzij de militair-, hetzij de Marine-attaché van de Amerikaanse Ambassade zich hieromtrent met het Ministerie van Defensie/in verbinding zal stellen.

4ra

Wij mogen wellicht, dat de acty. Militair attaché, als hij klachten heeft over de ontvangst van de militair attachés op N.N.G. die ter Pennos brengt van de militaire autoriteiten hier te lande.

L. o. met G.2 of de Marine